

Мушеник Ірина

*к.е.н., доцент кафедри інформаційних технологій,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

СУТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У другій половині ХХ століття теорія інновацій пройшла складний шлях від опису окремого підприємства, фірми, інституту, держави як окремих елементів інноваційного процесу до розуміння їх як складових інноваційної системи. Саме це стало підґрунтям для розвитку комплексного підходу та формування концепції національної інноваційної системи.

Загалом основоположниками теорії національних інноваційних систем прийнято вважати Б.-А. Лундвала (Швеція), Р. Нельсона (США), К. Фрімена (Великобританія), які практично одночасно сформували основи нової концепції інноваційного розвитку.

Одним із найважливіших завдань розвитку економіки України є всебічно обґрунтована та практично забезпечена політика інноваційного розвитку промисловості. Створення конкурентоспроможного промислового комплексу, здатного в умовах інтеграції та глобалізації розв'язати основні завдання соціально-економічного розвитку, зумовило розробку та впровадження Концепції державної промислової політики, основним принципом якої визначено перехід промисловості на інноваційний тип розвитку. Реалізація цієї Концепції нерозривно пов'язана з необхідністю створення національної інноваційної системи (НІС).

Тенденції розвитку світової економіки переконливо свідчать, що єдиним можливим шляхом підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені є формування економіки, що базується на знаннях. В умовах глобалізації значення інноваційної складової соціально-економічного розвитку країни постійно зростає, інновації перетворюють на важливе джерело економічного зростання, підвищення рівня та якості життя населення. Переорієнтація економіки на інноваційну модель розвитку потребує формування дієвих механізмів взаємодії між всіма суб'єктами

інноваційного процесу, оскільки рівень її ефективності залежить не лише від ефективності окремих самостійних економічних агентів (виробничих підприємств, наукових організацій, вищих начальних закладів, державних установ), але й від того, як вони взаємодіють між собою, а також з суспільними інститутами.

Головна мета національної інноваційної системи – створення умов для інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, випуску ними різних видів інноваційних продуктів для задоволення потреб ринку і суспільства в цілому.

Первинними елементами системи є підприємства, науково-дослідні організації, вищі учбові заклади, окремі вчені і винахідники. В центрі системи знаходяться підприємства, які, маючи потужні стимули до виживання в конкурентній боротьбі, організовують виробництво, прагнуть до його розвитку за рахунок інновацій. Вони шукають канали, по яких можна було б отримати додаткові джерела знань. Хоча усередині системи взаємодіють організації з приватною, державною і змішаною формами власності, урядові структури грають особливу роль. Через них здійснюється державна політика, що впливає на інноваційні процеси. Саме вона визначає інституційний профіль системи, який багато в чому залежить від таких чинників (що задаються органами державної влади), як режим функціонування підприємницького сектору, рівень і міру ринкової орієнтації фундаментальних досліджень, системою мотивацій науково-дослідної активності, її спрямованості у бік виробництва, організацією сектора вищої освіти. В результаті виявляється, що інноваційні підприємства працюють в складній системі взаємодій з іншими конкуруючими фірмами і організаціями, що кооперуються між собою. Якщо ці канали, що сполучають підприємства з науково-дослідними (державними і приватними) організаціями, вищими учбовими закладами і окремими ученими і винахідниками, успішно функціонують, то і національна інноваційна система працює і розвивається. Виходячи з вище зазначеного, національну інноваційну систему можна розглядати як складну систему, що є більш складною ніж її підсистеми – фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; дослідно- конструкторські розробки; розробка прото-

типу; виробництво; маркетинг і збут; держава, ринок і споживачі – і яка має всі фактори самоорганізації, що присутні у системах будь-якої природи.

Важливого значення при дослідженні сутності національної інноваційної системи набуває визначення основних її елементів, а також розуміння зв'язків та взаємодії між ними як основного джерела підвищення «інноваційної продуктивності».

На жаль, вітчизняна практика підтримки інноваційної діяльності є недостатньо ефективною. Сьогодні перевага надається методам прямого адміністрування, дієвість яких залежить від суб'єктивної оцінки інноваційного проекту особами, що здійснюють його експертизу. Однак стимулом до інноваційної діяльності має бути більший дохід інноватора, що забезпечується непрямыми методами регулювання, ефективність яких підтверджується досвідом економічно розвинутих країн. Удосконалення державної інноваційної політики повинно відбуватися у напрямі чіткого розмежування функцій відповідальних органів та визначенні їх безпосередньої участі під час реалізації інноваційної моделі розвитку економіки.

Список використаних джерел

1. Горблюк С. А. Сутність та ключові характеристики регіональної інноваційної системи / С. А. Горблюк // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2015. – № 3. – С. 137-144.
2. Підоричева І. Ю. Актуальні питання розвитку національних і регіональних інноваційних систем / І. Ю. Підоричева // Наука та інновації. – 2015. – Т. 11, № 2. – С. 20-30.
3. Поручник А. М. Регіональна інноваційна система як основа підвищення міжнародного конкурентного статусу національних регіонів / А. М. Поручник, І. В. Брикова // Міжнародна економічна політика. – 2006. – № 5. – С. 1-36.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері» № 691-р від 10.09.2012 р.
5. Стародубцев С. Є. Інноваційний регіональний розвиток: сучасні теорії / С. Є. Стародубцев // Збірник наукових праць Донецького

- державного університету управління. Сер. : Державне управління. – 2014. – Т. 15, вип. 291. – С. 243-250.
6. Степанчук І. П. Інноваційні системи: регіональний аспект / І. П. Степанчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. – 2011. – № 21. – С. 26-30.
  7. Федулова Л. І. Формування регіональних інноваційних систем у контексті принципів європейської інноваційної політики / Л. І. Федулова // Академічний огляд. – 2014. – № 1. – С. 144-155.

Оганезов Игорь

к.т.н., доцент, доцент кафедри,

*Белорусский государственный аграрный технический университет
г. Минск, Республика Беларусь*

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ СУШКИ ЗЕРНА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ НА ОСНОВЕ АВТОМАТИЗАЦИИ ОСНОВНЫХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В БУНКЕРАХ АКТИВНОГО ВЕНТИЛИРОВАНИЯ

Сушка зерна является одним из наиболее энергоёмких процессов сельскохозяйственного производства. При валовом сборе зерна в Республике Беларусь (РБ) на уровне 8-10 млн. тонн в год в сушке нуждается обычно 50-55%, т.е. от 4 до 5,5 млн. тонн зерна со снижением влажности в среднем от 20 до 14%, хотя в отдельные годы количество влажного и сырого зерна увеличивается. В сельскохозяйственных организациях Республики Беларусь имеется более 1169 бункеров активного вентилирования типа БВ-40. Значительная часть оборудования и машин находится за пределами амортизационного срока. Так, из всего их количества только около 50 % имеют срок эксплуатации до 8 лет, а некоторая часть эксплуатируется более 15 лет и требует замены и реконструкции. По экспертным оценкам, из общего количества энергоресурсов, затраченных на производство зерна, прямые затраты на сушку достигают 30-35%, а доля энергозатрат в себестоимости сушки составляет 75-80%. Таким образом, для сушки зерна